

Smolenską bolševikai gynė iš visų jėgų,

nes jis yra paskutinis didesnis miestas prieš Maskvą

Prie Leningrado vokiečių kariuomenė susidūrė su organizuotomis banditų gaujomis

Iš Vyriausiosios Fiurerio Būstinės.

Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

prasilaužimas per labai istiprintą Stalino liniją tarp Mogilevo ir Vitebsko dabar išplėstas už Smolensko.

Pats Smolenską, prieš atakliai ginamas, buvo paimtas liepos 16 d. Visi prieš bandymai tą miestą atsiimti nepasisekė.

Bukareštas. VII. 18. ELTA. Vokiečių rumunų fronto Rumunijoje vyriausiasis štabas praneša, kad strateginis Besarabijos centras jau yra paimtas. Mūšis paimant ir apvalant Korneščio masivą jau pasibaigė. Hotinas, Soroca ir Kišinevas paimti.

Berlynas, VII. 18. ELTA. Sunaikinus žymias sovietų pajėgas erdvėje tarp Vitebsko ir Mogilevo, vokiečių vienetai skubiai veržėsi toliau į rytus. Liepos 16 d., kaip jau pranešta, buvo paimtas žymusis susisiekimo kelių mazgas Smolenską. Nuo šios sritinės sostinės prie Dniepro toliau į rytus tęsiasi jau nutiestoji Minsko Maskvos autostrados dalis. Šis 160.000 gyventojų turįs miestas, kuriame yra šaudmenų, lėktuvų ir žymūs tekstiliniai fabrikai,

kaip paskutinis didesnis miestas prieš Maskvą, bolševikų buvo ginamas iš visų jėgų.

Vokiečių kariuomenės daliniai ir čia palaužė bet kurį pasipriešinimą, padarydami bolševikams didžiausių nuostolių. Vokiečių nuostoliai, paimant Smolenską, yra nepaprastai maži.

Berlynas. VII. 18. ELTA. Bežygiuodami toliau, Peterburgo kryptimi vokiečių kariuomenės daliniai liepos 17 d.

susidūrė su organizuotomis banditų gaujomis, vadinamomis Popovo naikinamaisiais batalijonais,

kurie pasislėpę tankiuose miškuose rengėsi pražygiuojančias vokiečių kariuomenės kolonas staiga iš užpakalio žudoma ugnimi pulti.

Vokiečių kariai su tais ban-

ditais bematant apsidirbo, iš dalies juos išsprogdindami minomis, atskirus miškų plotus išvalydami granatomis ir artilerijos ugnimi ir rankinėmis granatomis sunaikindami paskirus jų pasipriešinimo lizdus. Tokiu būdu Popovo batalijonas, kuris savo vėliavoje buvo įrašęs vokiečių sunaikinimą, buvo pats sunaikintas. Tik nedaugelis bolševikų pateko gyvi į vokiečių rankas. Jie, be automatinių šautuvų ir kitokių šaunamų rankinių ginklų,

buvo dar apginkluoti kirviais, durtuvais ir deginančių rūgščių pripildytais buteliais.

Belaisvių pasakojimu, jie buvo apmokyti vienoje sovietų mokykloje, kurią sovietai 1940 metais įrengė Pečoros vienuolyne, Estijoje. Tai buvo perdėm jauni komunistai,

kurios jų mokytojai buvo ko tiksliausiai išmokę visų bolševikiško žudymo metodų.

Berlynas. VII. 18. ELTA. Vienas vokiečių kariuomenės dalinys liepos 17 d., žygiuodamas Peterburgo kryptimi, prie Peipuso ežero susidūrė su sovietų pasipriešinimu. Trumpose atkakliose kovose sovietai turėjo kruvinių nuostolių. 1.500 bolševikų buvo paimta į nelaisvę. Paaiškėjo, kad

visi tie belaisviai yra sunkių darbų kalėjimų kaliniai, kurie politinių komisarų įsakymu buvo paleisti iš sovietų kalėjimų su sąlyga, kad eis kariuoti prieš vokiečius.

Berlynas. VII. 18. ELTA. Vokiečių pėstininkų vienetai, kurie liepos 16 ir 17 d. d. vienoje miškingoje vietovėje pakartotinai atmušė kelis ataklius prieš puolimus, po kovų konstatavo įdomų dalyką.

Tarp šimtų kritusių sovietų kareivių jie aptiko daug moterų.

Jos buvo dalinai apsirėdžiusios kareivių drabužiais, o kitos dar turėjo civilinius drabužius.

Kautynių laukas Rytuose

Skaitytėjai, nori nuolat turėti didžiųjų kovų valzdą, prašomi žemėlapiu nenumesti

Japonija įteikė Sovietų Sąjungai griežtą protestą

Tokio, VII. 18. ELTA. Japonijos ambasadorius Maskvoje Tatekava perdavė sovietų vyriausybei savo vyriausybės vardu

griežtą protestą prieš Japonų jūros ir vandenų aplink Kam-

čatką paskelbimą pavojinga zona. Protesto pareiškime sakoma, kad šita Sovietų Sąjungos priemonė sudaro pavojų japonų laivinkystei ir Japonijos interesams.

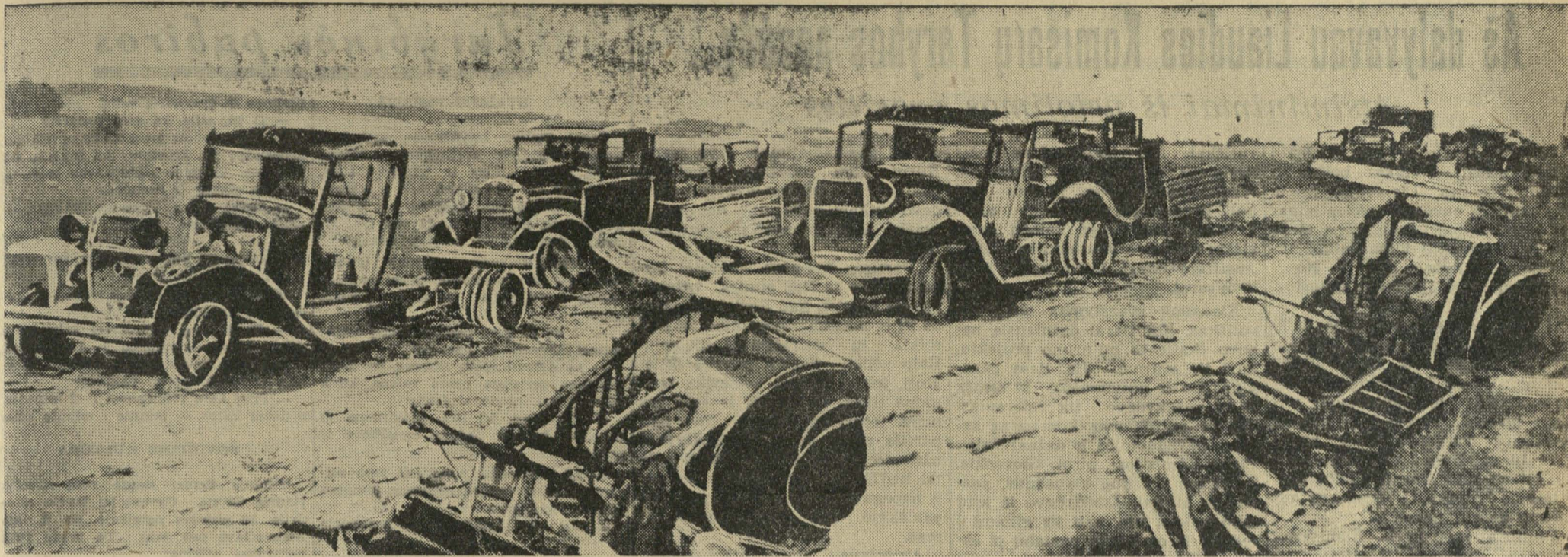
Tokio, VII. 18. ELTA. Sovietų

Sąjungos ambasadorius Smetanas šiandien rytą visą valandą kalbėjosi su užsienių reikalų ministru pavuotoju Ohašiu. Apie pasikalbėjimo turinį oficialiai nieko nepranešama.

Smarki kova viršum Lamanšo

Berlynas, VII. 18. ELTA. Liepos 17 dieną popiet vokiečių naikintuvai išsklaidė stiprų britų junginį, kuris mėgino pulti prancūzų pajūrį ties Lamanšo kanalu. Per smarkius susikovimus ore jie britų bombonešiams ir naikintuvams padarė didelių nuostolių. Apie tai DNB gavo tokių pranešimų: „Vokiečių Messerschmitt“ tipo lėktuvai žaibo greičiu pakilo į orą po to, kai grįžta vokiečių žvalgybiniai lėktuvai pranešė apie britų lėktuvų artėjimą. Dar tik prisitardamos, naikintuvų įgulos pradėjo šaudyti. Tanki kulkosvaidžių ugnis apgaubė priešakyje skridusią britų lėktuvų grandį ir pataikė du „Spitfire“ tipo lėktuvų saugojamą „Bristol - Blenheim“ tipo lėktuvus, kurie, pilni greičiu skridami, apsivertė ir nukrito. Po to du britų naikintuvai mėgino

iš apačios užpulti vieną vokiečių „Messerschmitt“ tipo lėktuvą, bet vokiečių šaulys tuoj nutaikė į vieną „Spitfire“ tipo lėktuvą ir apšaudė jo kairįjį sparną. Nuo to britų lėktuvas užsidedė ir nukrito. Beveik tuo pačiu metu „Messerschmitt“ tipo lėktuvo radijo telegrafininkas apsidirbo su antruoju užpuolusiu „Spitfire“ tipo lėktuvu. Tuo tarpu kiti vokiečių naikintuvai perskrido britų spiečių ir, šaudydami iš kulkosvaidžių, vėl įskrido į pakrikusio junginio tarpą. Po kelių sekundžių du „Bristol-Blenheim“ tipo lėktuvai susvyravo ir nukrito pajūryje. Per tolesnius susikovimus dar buvo numušti keturi „Spitfire“ tipo lėktuvai, kurie po trumpo atsitraukimo manevro vis iš naujo mėgino prasižvėsti į priekį.

Raudonosios armijos palkimas ties Kaišiadoriais

Lietuvių karių išgyvenimai bolševikų armijos suirutėje

Bendri skausmai ir lūkesčiai išugdė broliškiausią lietuvių bičiulybę

Kas yra bolševizmas iš esmės, gerai gali pasakyti tik tas, kas pats jį yra išgyvenęs, pats savo kailiu patyręs. Čia niekas tiek nepadės, nei jokios knygos, nei — kad ir gražiausi — aprašymai, kiek paties patyrimai, įgytoji praktika. Imkime kad ir lietuvių kariuomenę — kas iš jos buvo prieš metus ir kas dabar, raudoniesiems pavaldžius, iš jos beliko? Paklauskite lietuvių karių — ir jų kiekvienas, išskyrus vieną kitą išgamą ar karjeristą, raudonųjų pažadų paviliotą, pasakys, kokius kryžiaus kelius gavo per tą laiką nueiti lietuvių ginklo pajėga — pradėdant pernykščiais tuščiais Paleckio, Gedvilos, Vitkausko ir kt. žodžiais ir

prieš bolševikus veikiant pastebėjus. Iš Rytų atgabenti kariai paskutiniu laiku buvo aprenkti lietuvių karių uniformomis. Tačiau ir jais, kaip vėliau pirmosios karo dienos parodė, nepasitikėjimas didžiausias, nes čekistai buvo pristatę saugoti net karo lakūnams reikalingą benzina, traukinius etc. Lietuviai kariai paskutinę savaitę buvo siunčiami į sargybą be šautuvo, tik su durtuvu ir kastuvėliu. Tačiau ir visa tai tik dar daugiau sustiprino lietuvių pasiryžimą ir rodė, kad netrukus „kas nors turės būti“. Ir tas „kas nors“ — visų džiaugsmui, nes tai reiškė išsivadavimo valandą — pasirodė tikrai netrukus. Koks lietuvių karių džiaugsmas, sužinojus apie tą lemtingą valandą, sunku ir apsaityti. Štai atskrenda vienas po kito visa eilė vokiečių lėktuvų. Pasigirsta ausis kurtiną, ypač geležinkelių mazguose ir kryžkelėse, bombų sprogtimai. Paskum kruša paspila iš lėktuvų kulku lietus — žmonės pakelėse krinta krūvomis, tačiau lietuviai, nepaisydami to, kad kulka gali ir juos kludyti, slapstyti nė nemano, tik užvertę galvas džiugiomis akimis seka tuos kaip žaibas vikrius Messerschmittus.

Paskum kiekvieno mintis — kaip nors greičiausiai išsprūsti pas saviškius. O tų būdų atsirado šimtai. Nemaža jų žuvo, vis dėlto žymiai dalis laimingai paspruko į Vilnių. Toliau traukdami bolševikai tuos lietuvių karius, kurios pasiėmė su savimi jėga ir kuriems nepasisekė pasprukti.

Vokiečių pasirodymas buvo netikėtas ir labai staigus. Nuo jų bolševikai bėgo kaip nuo ugnies. Pirmoji vokiečių kolona, kuri strėlėmis ar tam tikrais kylašais sminga į priešą, visur jį negalėtingai triuškindama, pasižymi tiesiog negirdėta drąsa ir būklumu. Daugelis tos kolonos dalyvių jau užgrūdinti ankstesniuose žygiuose, turi geležinius kryžius, yra dalyvavę karo operacijose Lenkijoje, Prancūzijoje, kitai dar ir Balkanuose. Jie, gali sakyti, tiesiog ieško mirties ir lenda į pačias pavojingiausias vietas, kirsdami pačiuose centruose priešams mirtinus smūgius. Tai kovotojai, kurie nežino, kas yra baimė ir nepasisekimas. Nors bolševikų karių ir lietuvių uniformos buvo tokios pat, bet tie tuoj pat išsiskirdavo, kurie lietuviai, o kurie ne.

Būtų galima daug prirašyti apie nepaprastą drąsą Karo Mokyklos kap. Puknio, nukauto bėgėdama prasiveržti pro patį raudonųjų centrą, apie karo gyd. leit. Zinlį, kurį sudraskė politruko mesta granata, apie divizijos gyd. D., apysenį žmogų, pabėgusį nuo raudonųjų ir 3 valandas išlindėjęs po krūmų vandenį ir negavęs net sloigos, ir apie visą eilę kitų žinomų ir nežinomų lietuvių karių, kritusių didvyrių mirtimi už gimtąją tėvų žemę. Tačiau ši kartą ne tai mums rūpi, — panašių epizodų yra kur kas daugiau ir net žymiai ryškesnių, — čia iškeliamo *tą nuostabią vieningumą dvasių*, kuri jungė lie-

tuvį su lietuviu pavojui ištikus ir paskiau lemtingai valandai išmušus, ir tą retą sutarimą, pasiryžimą ir entuziazmą, kuris savosios šalies gynėjus lydėjo ir tebelydi per visą tą išsivadavimo ir dabar atsikūrimo laiką. Kai penktadienį, atskyrę komsomolcus, daug karių nepaprastai „ausmingai, koja į koja, atžygiavo į tikrąją sostinę Vilnių, nuo lietuviškos sutartinės aidėjo mūrai ir kloniai, ir neatsirado nė vieno, kuris būtų sakęs, kad jam per sunku žygiuoti, nors beveik visų kojos buvo pūslėtos arba lgi kraujų nugrauztos. Visų nepaprastai didelis entuziazmas ir didelis

pasitenkinimas. Dabar ir maistas geras, ir duona gaudi, ir visa kita — gera, nes visi žino, kas yra bolševikiškas rojus, — ir visi nori kuo pozityviausiai prisidėti prie vokiečių kariuomenės išvadotosios Lietuvos atstatomojo darbo. Pirmą buvo visi verčiami vadintis draugai, bet draugais iš tikro nebuvo. Dabar draugais vadintis niekas neverčia, bet tarp karių yra broliškiausi, nuosirdžiausi santykiai, užmegzti ir užgrūdinti kovos ugnyje. Tas nuostabus darnumas, ryžtingumas ir susiklausymas tebūnie pavyzdžiu ir kitose srityse, jei kur dar jo ne tiek būtų.

baigiant tiesiog tragiškomis prieš pat prasidedant karui dienomis,

kada, sulkvėdavus vad. lietuvių korpo vadovybę ir daugybę sąmoningųjų karių, toliau taip gyventi pasidarė tiesiog nebeįmanoma. Tačiau tai — karo istoriko dalykas. Čia tuo tarpu duosime tik vieną kitą palaidą epizodą iš lietuvių karių gyvenimo karui prasidėjus, — lietuvių, prievarta pajungtų raudoniesiems.

Tiems, kuriems dar pasisekė vienokiu ar kitokiu būdu išlikti „nesulkvėduoties“, sunkiausios dienos — po garsojo pirmojo vežimo birželio 14—15 d. Tiek poligone, tiek įgulose visi sekami kiekviename žingsnyje, visur pilna šnipų, be to, ir iš tų pačių vienas kitas „užverbuotas“ pranešinėti ką įtartina

Kaip Maskva kišosi į Suomijos vidaus reikalus

STOCKHOLMAS. VII. 18. ELTA. Spauda paskelbė švedų užsienių reikalų ministerijos pareiškimą dėl suomių išleistos mėlynosios - baltosios knygos, kuriuo dokumentuojamas aiškus Sovietų Sąjungos spaudimas, kuris buvo daromas Suomijai po suomių sovietų taikos pasirašymo. Pareiškime pranešama, kad jau 1940 metų pradžioje daug kartų buvo paliestas Švedijos Suomijos defenzyvinės sąjungos klausimas. Švedų vyriausybė dėl suomių pasiūlymų buvo nusistačiusi teigiamai. Tačiau, tokios defenzyvinės sąjungos mintis, kaip matyti iš minimo pareiškimo,

panaikinimui. Sovietų vyriausybė reikalaujanti iš Suomijos vyriausybės apsigalvoti, prie kokių pasekmių numatomi sutartis galinti pristinti, jei tokia su bet kuria svetimvalstybe, įskaitant Švediją, būtų sudaryta. Gruodžio 14 d. Švedijos pasiuntinio Maskvoje padarytas demaršas, kurio norėta įtikinti Sovietų vyriausybę dėl jos pažiūros klaidingumo, nepasisekė. Švedijos pasiuntiniui buvo pranešta apie Suomijai tuo klausimu padarytą pareiškimą.

Iššaukė Maskvos pasipriešinimą.

kadangi tokia defenzyvinė sąjunga, sovietų vyriausybės nuomone, esą prieštarautų švedų ir suomių vyriausybių neutralumo politikai ir būtų nukreipta tik prieš Sovietų Sąjungą. Vis dėlto, susidomėjęs švedų suomių bendradarbiavimu ir toliau pasilikio. 1940 m. spalio mėnesį buvo grįžta prie artimesnio bendradarbiavimo minties, ir šį kartą nebe vien apsigynimo politikoje, bet, kaip tokio bendradarbiavimo sąlyga, ir užsienių politikoje ir kai kuriose ūkio srityse. Spalio mėnesio gale galima buvo konstatuoti, kad Stockholmo ir Helsinkio vyriausybės buvo pasirengusios tą reikalą pradėti svarstyti. Tačiau Sovietų Sąjungos nusistatymas buvo toks pat, kaip ir metų pradžioje. Gruodžio 6 d.

Vokietija, kaip paaiškėjo iš oficialaus švedų pareiškimo, taip pat buvo painformuota dėl švedų suomių plano. Iš vokiečių pusės buvo pastebėta, kad „atsižvelgiant į jautrius Suomijos ir Sovietų Sąjungos santykius, šiuo momentu nepatartina švedų suomių planą įvykdyti“.

Prancūzijoje valomi komunistai

PARYŽIUS. E. Siekiant pašalinti iš viešųjų pareigų visus nepatinkimus elementus, kurie priešingi naujai prancūzų politikos tvarkai, admiralas Darlanas, laikraščių žiniomis, atleido buvusį vidaus reikalų ministrą Dormoy, dabartinį vyr. patarėją Montlucone. Vykdamas šią priemonę pranešama, kad Senos departamento prefektas atleido visus tarnautojus, kurie buvo komunistiškai arba gaullistiškai nusistatę.

Tokio. E. „Domei“ agentūra praneša iš Bangkoko, kad šiuo metu amerikiečiai Singapūre stato didelę lėktuvų montavimo įmonę, kuri aprūpins anglų oro pajėgas Malajų pusiasalio valstybėse ir Burmoje. Singapūre jau dirba daug Jungtinių Valstybių technikų.

Kaip sovietai sabotavo Baltijos vokiečių perkėlimą

Vokiečių SS pareigūnas (Standardenfuehrer) Hoffmeyeris buvo narys vokiečių delegacijos, kuri vedė derybas su sovietais dėl vokiečių tautybės gyventojų perkėlimo iš Baltijos šalių į Vokietiją. „Voelkischer Beobachter“ laikraštyje yra įdėta ištrauka iš jo patirtų įspūdžių, kurie pradžioje apibūdinami vienu trumpu sakiniu — „kaip bolševikai sabotavo gyventojų perkėlimą“.

Ištisias savaites ir mėnesius, rašo Hoffmeyeris, teko derėtis dėl kiekvieno drabužio, dėl kiekvieno kilogramo sviesto ir dėl kiekvieno skatiko, teisėtai priklausiusio persikeliantiems vokiečiams, teko kovoti begalinę, su tikrai bolševikišku suktumu vestą kovą, o

visas gyventojų perkėlimas buvo nesibaigianti grandinė sutarčių laužymų ir pikčiausių apgavysčių.

Visa tai bolševikai darė vienu tikslu — iš persikeliančių vokiečių išspausti visa, kas vertinga. Vokiečių repatriacijos komisijos bylų spintos perpildytos tūkstantiniais skundais apie sovietų sauvagę.

Taip, pvz., vieno repatrianto ties Bielsku ūkis su trobesiais buvo įvertintas 700 zlotų, nors jis buvo vertas mažiausia 10.000 zlotų. Sovietų atstovai laikėsi principo, tepripažinti tik 10 proc. vokiečių įvertinimo. Laisvas pardavimas buvo uždraustas, užtat sovietų karininkai „pirkdavo“ tokiu būdu, kad jie daiktus pasiimdavo ir nieko nemokėdavo.

Jeigu su repatrijantais iš Besarabijos bolševikai dar elgėsi atsargiau, tai po keleto mėnesių

su Lietuvos vokiečiais jie parodė visą savo įprastą niekšystę.

Jau Besarabijoje buvo bandoma daugelį vokiečių užverbuoti GPU šnipinėjimo tarnybai, čia gi grasinant jėga tūkstančiai buvo verčiami šnipinėti ne tik Sovietų Sąjungoje, bet ir persikėlus į Vokietiją. Tam tikslui buvo vartojami gerai žinomi GPU šantažo triukai. Pvz., vieną dieną Kaune suėmė repatrijantą K. ir pakišo jam tariamus dviejų sovietinių liudininkų parodymus, pagal kuriuos jis buvo įtariamas žmogžudyste. Po to jam buvo nupasakota, kas jo lau-

kia GPU požemiuose, kad jam iš pirštų būsias išlašintas kraujas ir t. t. Po šešių valandų tardymo K. buvo pareiškta, jog jis tų kančių išvengsias tik tada, jeigu jis apsimins Vokietijon nuvykęs reguliariai teikti žinias GPU.

I skundus sovietų įgaliotiniai atsakinėdavo blankiai išsisukinėdami. Pažymėtina, jog persikeliantiems iš Lietuvos sovietų karininkai ir GPU valdininkai dažnai pateikdavo klausimą:

— Ko jūs dabar kraustotės? Dabar mes jau esam Lietuvoje, po pusės metų būsim Berlyne!

Taigi, tie sovietų valdininkai buvo tvirtai įsitikinę, jog Maskva netrukus Reichą puls.

Baigdamas Hoffmeyeris rašo: „Repatriacija iš Lietuvos, o taip pat ir iš Latvijos—Estijos yra nesibaigianti grandinė sąmoningų susitarimo laužymų iš sovietų pusės. Sovietinių vietų veikimo būdas aiškiai įrodo, jog sovietai niekad rimtai nežiūrėjo į draugystę su Reichu, bet kad jų veidmainystė tarnavo tik vienam tikslui — tinkamu momentu užpulti Reichą iš užpakalio“.

